

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΠΕΧΩΔΕ – ΕΚΒΥ
1999-2001**

**ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΝΝΗΣ
(Για τη διατήρηση μεταναστευτικών ειδών άγριων ζώων, 1979)**

Υπεύθυνη Σύνταξης: Δρ. Έλενα Χατζηχαράλαμπος

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1999

Γενικά στοιχεία

Η Σύμβαση της Βόννης (*Σύμβαση για τη διατήρηση των μεταναστευτικών ειδών άγριων ζώων, 1979*) τέθηκε σε ισχύ τον Νοέμβριο του 1983 και θεμελιώδης στόχος της είναι η προστασία των μεταναστευτικών ειδών (όχι μόνο των πουλιών, αλλά και θηλαστικών, ψαριών, ασπονδύλων), αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι τα είδη αυτά χρειάζονται προστασία σε όλο το εύρος της μεταναστευτικής διαδρομής τους και ότι η προστασία αυτή απαιτεί διεθνή συνεργασία και δράση.

Τα μεταναστευτικά είδη άγριας πανίδας θεωρείται ότι αποτελούν κοινή φυσική κληρονομιά της ανθρωπότητας και η αξία τους από περιβαλλοντική, οικολογική, γενετική επιστημονική κ.λπ. άποψη αυξάνεται συνεχώς. Η ανάγκη για συνεργασία μεταξύ των κρατών με σκοπό τη διατήρηση των ειδών αυτών, αναγνωρίστηκε ήδη από τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Ανθρώπινο Περιβάλλον το 1972. Η διάσκεψη αυτή δρομολόγησε την έκδοση της αντίστοιχης σύμβασης με παγκόσμιο χαρακτήρα (Σύμβαση της Βόννης - CMS) η οποία υπογράφηκε στις 23 Ιουνίου 1979 και κυρώθηκε την 1η Νοεμβρίου 1983. Την 1^η Μαΐου 1996, η Σύμβαση αριθμούσε 49 μέλη από πέντε γεωγραφικές περιοχές ενώ από την 1^η Ιουλίου 1999, τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης ανέρχονται σε 60: Αφρική (21), Αμερική και Καραϊβική (6), Ασία (6), Ευρώπη (25) και Ωκεανία (2).

Η Σύμβαση παρέχει το πλαίσιο και συντονίζει τις δράσεις των κρατών-μελών για τη διατήρηση των, σύμφωνα με τη Σύμβαση, υπό προστασία ειδών. Στα πλαίσια της Σύμβασης προβλέπεται:

- υιοθέτηση αυστηρών μέτρων προστασίας για μεταναστευτικά είδη που κινδυνεύουν με εξαφάνιση (παραθέτονται στο Παράρτημα I της Σύμβασης)
- κατάληξη συμφωνιών για τη διατήρηση και διαχείριση μεταναστευτικών ειδών τα οποία δεν υπόκεινται σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης ή τα οποία θα ωφελούνταν σημαντικά από διεθνείς συνεργασίες (παραθέτονται στο Παράρτημα II της Σύμβασης). Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να είναι περισσότερο ή λιγότερο τυπικές και περιεκτικές ή να περιορίζονται σε απλά υπομνήματα.
- διατήρηση και βελτίωση οικοτόπων που χρησιμοποιούνται από τα είδη άγρια πανίδα
- έρευνα, παρακολούθηση καθώς και ανάπτυξη δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών και ενημέρωσης

Στα πλαίσια της Σύμβασης της Βόννης, έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ επτά Συμφωνίες

1. Συμφωνία για τη Διατήρηση των Φωκών στη θάλασσα Wadden, 1990
2. Συμφωνία για τη Διατήρηση των Μικρών Κητωδών της Βαλτικής και της Βόρειας Θάλασσας, 1991
3. Συμφωνία για τη διατήρηση των νυχτερίδων της Ευρώπης, 1991
4. Συμφωνία για τη Διατήρηση των Αφρικανο - Ευρασιατικών Μεταναστευτικών Υδρόβιων Πτηνών (AEWA), 1995
5. Συμφωνία για τη Διατήρηση των Κητωδών της Μαύρης Θάλασσας, της Μεσογείου και της συνορεύουσας στη Μεσόγειο περιοχής του Ατλαντικού (ACCOBAMS), 1996
6. Μνημόνιο όσον αφορά Μέτρα Διατήρησης για τους Γερανούς της Σιβηρίας, 1993

7. Μνημόνιο όσον αφορά Μέτρα Διατήρησης για τη λεπτομούτα *Numenius tenuirostris*, 1995

Η θέση της Ελλάδας

Η Ελλάδα συμμετείχε στη διαπραγματευτική συνάντηση της Σύμβασης της Βόννης και συνυπόγραψε το κείμενο. *Η εν λόγω Σύμβαση κυρώθηκε κατά το τρέχον έτος με το Νόμο 2719/99 και τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Οκτωβρίου 1999.*

Την περίοδο 4 έως 16 Νοεμβρίου 1999 πραγματοποιήθηκαν, στο Κέιπ Τάουν της Νότιας Αφρικής, η 6^η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης και η 1^η συνάντηση των μερών της Συμφωνίας για τη Διατήρηση των Αφρικανο - Ευρασιατικών Μεταναστευτικών Υδρόβιων Πτηνών (AEWA) ενώ, παράλληλα, συνεδρίασε και το Επιστημονικό Συμβούλιο της Σύμβασης. Σ' αυτές τις συναντήσεις η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από τον Καθηγητή του Α.Π.Θ κ. Παπαγεωργίου Νικόλαο. Το ΕΚΒΥ έχει ζητήσει και αναμένει να λάβει τη σχετική ενημερωτική έκθεση από το Υπουργείο Γεωργίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία παρελθόντων ετών, όσον αφορά στις Συμφωνίες που έχουν επικυρωθεί στα πλαίσια της Σύμβασης, η θέση της Ελλάδας είναι η εξής:

Συμφωνία για τη Διατήρηση των Αφρικανο - Ευρασιατικών Μεταναστευτικών Υδρόβιων Πτηνών: Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε στη διαπραγματευτική συνάντηση, συνυπόγραψε τη Συμφωνία, αλλά δεν έχει προχωρήσει σε κύρωσή της μέχρι σήμερα. Η Συμφωνία έχει, επίσης, υπογραφεί και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στα πλαίσια της ανωτέρω Συμφωνίας προβλέπονται για την Ελλάδα τα ακόλουθα:

- αυστηρή προστασία των απειλούμενων μεταναστευτικών παρυδάτιων πτηνών, μέσω ρυθμίσεων και μέτρων που θα λαμβάνουν υπόψη το καθεστώς διατήρησης του είδους και το καθεστώς διατήρησης των ενδιαιτημάτων του.
- για τα είδη με ευνοϊκότερο καθεστώς διατήρησης απαιτούνται διαχειριστικά μέτρα, μέσα από τα οποία θα καθορίζεται η χρήση τους και τα οποία θα λαμβάνουν επίσης υπόψη τους το καθεστώς διατήρησης του είδους και το καθεστώς διατήρησης των ενδιαιτημάτων του.
- τα εν λόγω ενδιαιτήματα πρέπει να εντοπίζονται και να αποκαθιστώνται ή να ξαναδημιουργούνται, όπου είναι απαραίτητο, κατά προτεραιότητα. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται ένα δίκτυο ενδιαιτημάτων το οποίο θα βοηθά στην πορεία των μεταναστευτικών ειδών. Στα ενδιαιτήματα αυτά τέλος δεν πρέπει να εισάγονται ξενικά είδη.
- προβλήματα που προκύπτουν από τις ανθρώπινες δραστηριότητες πρέπει να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται.
- για τις εν λόγω κατηγορίες παρυδάτιων πτηνών πρέπει να γίνεται έρευνα, παρακολούθηση και να υπάρχουν αντίστοιχα προγράμματα.
- είναι απαραίτητα και προγράμματα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, η πληροφόρηση και η εκπαίδευση του κοινού.
- υποχρεώσεις υπάρχουν απέναντι και στα άλλα μέλη της Συμφωνίας. Η ανταλλαγή της πληροφορίας και η συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη, ιδιαίτερα σε έκτατες περιπτώσεις είναι απαραίτητη.
- τεχνολογική και οικονομική βοήθεια καθώς και μαθήματα εξειδίκευσης πρέπει να προσφέρει το ένα μέλος στο άλλο.

- είναι υποχρεωτική η συνεισφορά στο κοινό ταμείο και η συμμετοχή μετά από κατάλληλη προετοιμασία στις συνεδριάσεις. Στις τελευταίες παίρνονται αποφάσεις οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στα καινούργια κάθε φορά δεδομένα ενώ καθορίζονται νέα προγράμματα δράσης.
- για τα παραπάνω υπεύθυνος πρέπει να είναι ένας φορέας που θα παρακολουθεί και θα καθορίζει όλες τις παραπάνω δραστηριότητες.

Συμφωνία για τη Διατήρηση των Κητωδών της Μαύρης Θάλασσας, της Μεσογείου και της συνορεύουσας στη Μεσόγειο περιοχής του Ατλαντικού: Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε στη διαπραγματευτική συνάντηση και συνυπόγραψε το κείμενο. Με βάση το καταστατικό κείμενο δεν απαιτείται κύρωση από τη Βουλή των υπογραφόντων μερών για να τεθεί η Συμφωνία σε ισχύ. Έτσι, η Συμφωνία τυπικά ισχύει στη χώρα μας. Έχει διατυπωθεί όμως άποψη από τον Υπουργό Εξωτερικών να προχωρήσει η χώρα σε κύρωση της Συμφωνίας. Δεν υπάρχει, ωστόσο, πληροφόρηση κατά πόσο έχει προχωρήσει το θέμα.

Μνημόνιο Συνεργασίας για μέτρα διατήρησης της λεπτομύτας (*Numenius tenuirostris* - 1994): Η Ελλάδα υπέγραψε το ανωτέρω Μνημόνιο Συνεργασίας το 1997 για το οποίο, σύμφωνα με το καταστατικό κείμενο, δεν απαιτείται κύρωση από τη Βουλή των υπογραφόντων μερών.

Συμφωνία για τη διατήρηση των νυχτερίδων της Ευρώπης: Η Ελλάδα, δεν έχει υπογράψει και κυρώσει την ανωτέρω συμφωνία η οποία όμως έχει κυρωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Δράσεις του ΕΚΒΥ, κατά το έτος 1999, σχετικές με τη Σύμβαση της Βόννης

Το ΕΚΒΥ, στα πλαίσια των υποχρεώσεών του προς το ΥΠΕΧΩΔΕ για την συγκέντρωση και παροχή πληροφοριών αναφορικά με τη Σύμβαση της Βόννης, προέβη στις ακόλουθες ενέργειες:

- Μελέτη και σχολιασμός του Σχεδίου Πρότασης της Γερμανίας για την περίληψη ειδών οξυρύγχων στο Παράρτημα II της Σύμβασης της Βόννης. Αποστολή, προς το ΥΠΕΧΩΔΕ, σχολίων αναφορικά με την παρουσία και την κατάσταση διατήρησης συγκεκριμένων ειδών οξυρύγχων στην χώρα μας.
- Παρακολούθηση, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, της ιστοσελίδας της Σύμβασης στο Διαδίκτυο (<http://www.wcmc.org.uk/cms>) και ενημέρωση γύρω από τρέχοντα θέματα. Στα πλαίσια της συγκεκριμένης ενέργειας αξίζει να αναφερθεί ότι, στον πίνακα με τα συμβαλλόμενα Μέρη της Σύμβασης όπου σημειώνονται και οι συμφωνίες τις οποίες έχει κυρώσει ή μόνο υπογράψει κάθε συμβαλλόμενο Μέρος, φαίνεται ότι η Ελλάδα δεν έχει καν υπογράψει καμία από τις υφιστάμενες συμφωνίες.
- Επαφές με το Υπουργείο Γεωργίας για την συγκέντρωση πληροφοριών, με παράλληλη επιδίωξη στενότερης και τακτικότερης συνεργασίας.